

Groen, Natuurlijk en Gezond Oss: Samen naar een Duurzame Toekomst 2040

Oss, 28 juli 2025

Aan alle politieke partijen van Oss

U bezint zich op uw verkiezingsprogramma's. Wij willen u graag ondersteunen bij deze belangrijke opgave. In deze brief doen wij suggesties om Oss de komende 4 jaar groener, natuurlijker en gezonder te maken.

Rol van de gemeente Oss is cruciaal

De grootste uitdagingen voor de komende jaren vormt klimaatadaptatie als gevolg van klimaatontwrichting, de stikstofbelasting, verdroging en gebrek aan ruimte voor natuur en landschap. Het rijk, de provincie en waterschap zijn primair verantwoordelijk voor de stikstof- en verdrogingsproblematiek. Het is echter van belang dat de gemeente hen daarop aanspreekt. Oss heeft een primaire verantwoordelijkheid bij de bestemming, inrichting en beheer die voldoende ruimte geeft voor een klimaatadaptief, groen, natuurlijk en gezond Oss. Onze bijdrage richt zich vooral hierop.

Tijd om verantwoordelijkheid te nemen voor een leefbaar Oss voor onze kinderen en kleinkinderen.

De afgelopen jaren heeft Oss haar ambities voor de toekomst verwoord in bv het klimaatadaptatieplan en omgevingsplan. De lange termijn doelstellingen zijn ambitieus. We constateren echter ook dat de afgelopen jaren weinig voortgang is gemaakt, moeilijke keuzes uitblijven en soms verkeerde contraproductieve keuzes zijn gemaakt. In een eerder advies van IVN aan de gemeente Oss is aangegeven dat een grotere inspanning nodig is om de doelstellingen van "global goals" te behalen:

<https://www.ivn.nl/app/uploads/sites/122/2024/11/Advies-aan-de-gemeente-Oss-Inleiding-Symposium-IVN-Oss-50-jaar-25-october.pdf>

Wat zijn de dringende adviezen voor de komende vier jaar?

Elke gebied in de gemeente Oss kent zijn eigen uitdagingen. Wij stellen per deelgebied de volgende adviezen voor die we in de bijlage verder uitwerken:

1. Versterk de natuur in de bebouwde kom
2. Versterk de natuurlijke overgang tussen de bebouwde kom en het buitengebied
3. Verbeter evenwicht tussen landbouw en natuur in de polders
4. Doorgaan op de ingeslagen weg in de uiterwaarden van De Maas
5. Doorgaan op de ingeslagen weg in de Maashorst/Herperduin

Verbeter participatie en educatie

Tussen de vier- en vijfhonderd leden en vrijwilligers van SLO, IVN en Stadse Boeren staan klaar om te helpen bij de gemeentelijk ambities door hulp en initiatieven bij inrichting/beheer, educatie en inzet van kennis/kunde.

We ervaren echter dat de samenwerking beter kan en moet. De burgerparticipatie, die wordt nagestreefd, kan beter om meer kansen te benutten.

- Investeer in de verbetering van de verhouding tussen de gemeenten en groene burgerinitiatieven zoals van SLO, IVN en Stadse Boeren
- Betrek bewoners en laat ze ontdekken wat ze allemaal zelf kunnen doen: als consument, in de tuin en in hun eigen buurt.
- Stimuleer en faciliteer bewoners die aan de slag willen om hun straat of buurt te vergroenen.
- Ondersteun vrijwilligers die bijdragen aan monitoring en natuurherstel.
- Zorg dat kinderen de natuur ingaan, op school en daarbuiten. Natuurervaringen in de jeugd zijn een essentiële basis voor natuurvriendelijk gedrag later.

Er is betere sturing en meer financiële middelen nodig

Wij zien dat veel mooie ambities tot nu toe onvoldoende vertaald zijn in concrete maatregelen. Het zou helpen als de gemeente de voortgang van de ambities beter en jaarlijks monitort en openbaar inzichtelijk maakt in het licht van haar eigen beleid, en (inter)nationale afspraken.

Hoewel de gemeentelijke financiën onder druk staan, zijn er forse investeringen in de komende jaren nodig om voor de toekomstige generatie van Oss een gezond woon- en werkklimaat te behouden

Als u meer wil weten over de aangedragen bouwstenen en adviezen voor het vergroenen van uw verkiezingsprogramma's, dan zijn we uiteraard bereid een en ander toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Geert Versteijlen
IVN Oss

Harry Peters
Landschapsbeheer Oss

Ton Oomen
Stadse Boeren Oss

Bijlage: 5 punten plan voor een gezond natuurlijker en groen Oss

1. Versterk de natuur in de bebouwde kom

De bebouwde kom kan het grootste natuurgebied van Oss en omliggende dorpen worden. Vele onderdelen en uitgangspunten kunnen hiervoor dienen:

- Stel de Osse Maatlat formeel vast en hanteer het als beleids-uitgangspunt bij nieuwe stadsontwikkelingen. Met daarin de Groene Hoofdstructuur en nieuwe normen voor het ontwikkelen van een groen en toekomstbestendig Oss.
Pas de Maatlat niet alleen toe op nieuwe ontwikkelingslocaties maar leg deze ook over de bestaande wijken/buurten/bedrijventerreinen.
- Zet in op uitbreiding van stadslandbouw o.a. met de Stadse Boeren. Maak meer werk van groene bewonersparticipatie en faciliteer dat.
Stimuleer en ondersteun burgerinitiatieven zoals de aanleg van voedselbossen_ontwikkeling locatie Hof van Oss
- Omvorming van de bedrijventerreinen naar groene, gezonde en energie-efficiënte eenheden, zoals gestart voor Moleneind, zou voor alle bedrijventerreinen in de steigers moeten worden gezet. Bijv. voor 25% per 2030, voor 50% per 2035 en voor 100% per 2040.
- Project Noorderpark is een goed voorbeeld van een kansrijk burgerinitiatief. Faciliteer als gemeente de uitwerking met een dekkende financiële meerjarenbegroting en duidelijke regie vanuit de gemeente. Het plan daarvoor, uitgewerkt door HAS studenten ligt klaar.
- Voor de landschappelijke inpassing van project Amsteleind inzetten op de realisatie van hoogwaardige hoofdgroenstructuren die aansluiten op de bestaande stad en het buitengebied. Osse Maatlat hiervoor toepassen.
- Hanteer de 3-30-300 regel. Elke inwoner heeft binnen 30 meter van zijn of haar woonlocatie zicht op 3 bomen, 30% van een woonbuurt heeft dekking van een boomkroon, binnen 300 meter is er een park.
- Koester en behoud bestaand groen en bomen, creëer schaduwroutes in de bebouwde kom
- Een verhoogde inzet op uitvoering duurzame “energievormen” is nodig: voor m.n. bedrijven(-terreinen); in ieder geval meer zonnepanelen volgens de zonneladder.
- In de Omgevingsvisie staat de stevige ambitie dat in 2050 Oss een circulaire gemeente is en het gebruik van grondstoffen fors wil reduceren. Meer concreet beleid is nodig om dit doel te halen.

2. Versterk de natuurlijke overgang tussen de bebouwde kom en het buitengebied

- De Natuurwerk Oss-gebieden en gemeentelijke “natuur”-gebieden (plm 40) – versneld- op de gewenste natuurkwaliteit brengen. Gebruik hiervoor het concept Basiskwaliteit Natuur.
- Ontwikkel actief een plan voor de groene inpassing van de dorpen. In vervolg op de Vogelvluchtprojecten Lithoijen, Lith Kessel, en Ravenstein nieuwe projecten ontwikkelen in de kernen Megen/ Haren/ Macharen en initieer soortgelijke projecten in Berghem en Geffen
- Project Geffense Hoeve: gebied inrichten tussen nieuwbouwwijk Geffens Veld en molen Zeldenrust
- Het gebied tussen het huidige Arboretum in Geffen en snelweg A 59 als natuurgebied ontwikkelen
- Aangesloten blijven bij de provinciale projecten ErvenPlus en Stila. Uitvoering bij Brabants Landschap en Landschapsbeheer Oss
- Vanuit het Klimaatakkoord zou de focus voor de langere termijn (2050) gericht moeten zijn op extra 300 hectaren. Streef naar een boom per inwoner, 100.000 bomen voor 100.000 inwoners per 2040. (Nu heeft Oss ruim 70.000 bomen in beheer)

- Verdere ontwikkeling Bos van Oss in de Spaanderstraatse Akkers, aankoop van nog ontbrekende percelen ter completering van deze activiteiten in dit gebied.
- Verdere ontwikkeling van deelprojecten in het kader van Bos van Oss. Doel is om 20 ha nieuw bos ontwikkelen
- Bomen-herdenkingslocaties in diverse kernen
Met als voorbeeld het herinneringsbos van Landerij van Tosse en het Arboretum in Geffen ontwikkelen van dergelijke herinneringsbossen met klimaatadaptieve inheemse soorten bomen in overige kernen in het buitengebied

3. Verbeter evenwicht tussen landbouw en natuur in de polders

Door de intensivering van de landbouw en het besluit om windmolens te plaatsen midden in een hotspot voor weide- en trekvogels staat de biodiversiteit onder zeer grote druk.

De komende jaren pleiten wij voor een toename van het aantal inheemse soorten planten en dieren met minstens 40%. De staat van instandhouding voor beschermde soorten is in 2040 30% verbeterd.

- Zorg dat het behoud en herstel van waardevolle landschapselementen zoals houtwallen, sloten, greppels en bloemrijke akkerranden worden uitgewerkt in de Omgevingsplannen. Minimaal 10% dooradering met groenblauwe structuren.
- Afronden EVZ Hertogswetering
- EVZ-verbindingen maken tussen stad Oss en de Maas/uitloopgebieden rond bebouwde kom
- Stimuleer natuurinclusieve landbouw en versterk landschap en biodiversiteit door kwalitatieve verplichtingen te stellen bij het verpachten van gronden. Werk samen met Urgenda;
<https://www.urgenda.nl/visie/landinzicht/> Kijk bij het verpachten van gronden in eigendom van de gemeente niet alleen naar de hoogste bieder, maar stel ook kwalitatieve voorwaarden, zoals geen gebruik van drijfmest en pesticiden. Biedt een pachter zekerheid met een langjarige overeenkomst. Landbouwbodems met veel bodemleven
- Aandringen bij waterschap en provincie op peilverhoging van grond- en oppervlaktewater. Waterkwaliteit voldoet van Kader Richtlijn Water.
- Mocht het windmolenplan onverhoopt toch doorgaan, dan dient een volwaardige (kwalitatief/kwantitatief) compensatie plaats te vinden van de aanwezige waarden van weidevogels en overwinteraars

4. Doorgaan op de ingeslagen weg in de uiterwaarden van De Maas:

Projecten Meanderende Maas, dijkverbetering Ravenstein-Cuijk, dijkverbetering Lith-Bokhoven

- Doorgaan op de ingeslagen weg; aandringen/voorbereiden op aansluitingen van grote EVZ's zoals Herperduin-Keent, Deelenkanaal/waterwinbos Macharen, en naar de polder van Lith en Hertogswetering
- De nog aanwezige heggenstructuur nabij Keent restaureren, waar mogelijk uitbreiden en aansluiting zoeken bij het Maasheggengebied. <https://www.ivn.nl/leren-over-de-natuur/nederland-heggenland/>
- Waterkwaliteit: aandringen bij waterschap en provincie op behalen criteria KRW

5. Doorgaan op de ingeslagen weg De Maashorst/Herperduin

Voor de ontwikkeling van het boscosysteem voor de Maashorst/Herperduin kan op de ingeslagen weg worden voortgegaan. De volgende zaken verdienen extra aandacht:

- De EVZ's Herperduin-Keent en de Groene Long Herperduin-Nuland naar uitvoering brengen.
- Zet de bosomvorming van Herperduin (met Maashorst) actief door en werk naar een aaneengesloten Herperduin (Maashorst) van 3500 hectaren.
- Verdroging Herperduin tegengaan door grondwaterpeilverhoging (plus 35/45cm per 2030/2050), Plan Domineeshoef als project oppakken en uitvoeren.
- De depositie van stikstof dient ongeveer te worden gehalveerd.